

ปุ๋ยหมัก คืออะไร

ปุ๋ยหมัก คือ ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งที่ได้จากวัสดุอินทรีย์ ซึ่งผลิตด้วยกรรมวิธี ทำให้ขึ้น สับ บด ร่อน ผ่านการหมักโดยสมบูรณ์ เช่น ปุ๋ยหมักฟางข้าว

ปัจจัยสำคัญของการทำปุ๋ยหมัก

1. วัตถุดิบ วัสดุอินทรีย์ที่ใช้ทำปุ๋ยหมัก มีความหลากหลาย ตั้งแต่เศษใบไม้แห้ง จนถึงของเหลือทิ้ง หรือขยะจากบ้านเรือน อุตสาหกรรม แต่ไม่ควรเป็นขยะพิษ
2. อัตราส่วนคาร์บอนและไนโตรเจน วัสดุอินทรีย์ ที่มีอัตราส่วนคาร์บอนและไนโตรเจน (C/N ratio) ต่ำ เช่น หญ้า ต่างๆ จะย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยหมักได้ รวดเร็วกว่าวัสดุที่มีค่าอัตราส่วนคาร์บอนและไนโตรเจนสูง เช่น แกลบ ชังข้าวโพด
3. อุณหภูมิ เป็นปัจจัยสำคัญในการย่อยสลาย ช่วงที่อุณหภูมิสูง จะช่วยทำลายเชื้อโรคและแมล็ดวัชพืช
4. ความชื้น ความชื้นที่มากเกินไปของกองปุ๋ยหมัก จะทำให้เกิดสภาพไม่มีอากาศ โดยความชื้นที่พอเหมาะ คือ ประมาณ 50-60% ทั้งนี้ขึ้นกับวัสดุอินทรีย์ที่ใช้ด้วย
5. ความเป็นกรด-ด่าง การเกิดกรดอินทรีย์ ในระหว่างการกองปุ๋ยหมัก รวมทั้ง อุณหภูมิที่สูงขึ้น จะทำให้ความเป็นกรด-ด่าง เปลี่ยนแปลงและกลับสู่สมดุลเมื่อการย่อยสลายสมบูรณ์
6. จุลินทรีย์ ในการทำปุ๋ยหมัก จุลินทรีย์ หลายชนิด มีบทบาทเกี่ยวข้องกัน แต่ละชนิดเหมาะกับสภาวะแต่ละช่วงเวลา
7. การถ่ายเทอากาศ เป็นการเติมออกซิเจน ให้กับจุลินทรีย์ และถ่ายเทของเสียออกจากกองปุ๋ยหมัก ช่วยให้กระบวนการย่อยสลายเกิดได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

การทำปุ๋ยหมัก

หลักการทำปุ๋ยหมัก

1. เลือกวัสดุอินทรีย์ ควรใช้วัสดุที่หาง่าย ย่อยสลายได้รวดเร็ว
2. ใส่ตัวเร่งการย่อยสลาย เช่น มูลสัตว์ กากน้ำตาล ดิน
3. สถานที่กอง ควรอยู่ใกล้แหล่งน้ำ

ปุ๋ยหมักที่ย่อยสลายสมบูรณ์

วิธีการกองปุ๋ยหมัก

1. วางเรียงวัสดุอินทรีย์ ให้หนาพอสมควร
2. รดน้ำพอชุ่ม
3. โรยตัวเร่ง เช่น มูลสัตว์ ขี้เถ้าแกลบ หรือรำข้าว ในอัตราส่วน วัสดุอินทรีย์:ตัวเร่ง 10:1 หรือ วัสดุอินทรีย์:มูลสัตว์:ปุ๋ยยูเรีย 100:10:1 ซึ่งหากใช้ปุ๋ยยูเรีย จะนำไปใช้ในการผลิตข้าวอินทรีย์ไม่ได้
4. เรียงชั้นต่อไป โดยทำซ้ำ ชั้นตอนที่ 1-3 จนกองสูงประมาณ 1 เมตร และโรยด้วยดินหนาประมาณ 1 นิ้ว ทับชั้นบนสุด เพื่อป้องกันน้ำระเหย

ลักษณะของปุ๋ยหมักที่ดี

1. มีการย่อยสลายสมบูรณ์ มักมีสีน้ำตาลเข้ม
2. อุณหภูมิภายในกอง ไม่แตกต่างจากภายนอก
3. วัสดุอินทรีย์เปื่อย ยุ่ย กลายเป็นเนื้อเดียวกัน

อัตราการใส่ปุ๋ยหมัก

ขึ้นกับวัสดุที่นำมาทำปุ๋ยหมักว่ามีธาตุอาหารมากหรือน้อย เช่น ปุ๋ยหมักฟางข้าว แนะนำให้ใส่ 2,000 กิโลกรัมต่อไร่

